Ч. 329 (13.874). Львів, пятниця 7. грудня 1934. Poсztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·50 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і золвир. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Прем. Козловський і мін. Бек їдуть до Будапешту.

Кореспонденти німецьких щоденників повідомляють з Будапешту, що прем. Козловський і мін. Бек виїдуть коло 15. грудня ц. р. до Будапешту. Саме тоді приїде з візитою до Будапешту австрійський канцлер Шушніґ.

Міліярд франків для Бельґії.

БРЮСЕЛЬ, ПАТ. Міністерство фінансів повідомляють, що бельгійський уряд дістав у Голяндії позичку міліярд франків на дуже корисних умовинах. Уряд вжие цих грошей на боротьбу з безробіттям.

Литовський міністр Лозорайтіс у Фінляндії.

РИГА, 5. 12. ПАТ. До Гельзінгфорсу приїхав міністр закордонних справ Литви Лозорайтіс негайно по нарадах міністрів прибалтійських держав у Талліні. Литовський міністр відбув учора нараду з членами фінського уряду. В розмові з журналістами заявив, що метою його візити приязнь між обома державами. Заявив, що дуже вдоволений з вислідів нарад у Талліні. Метою конференції було зміцнити мир у східній Европі. У справі східнього пакту становище Латвії та Естонії не змінилося. Литва ставиться прихильно до цього пакту. Одночасно хоче вдержати добрі взаємини з Францією і СССР. У справі Мемеля відповів вимиваючою фразою, а про Вильно взагалі мовчав.

Англія дає позичку Німеччині.

Успіхи Німеччини.

ЛЬОНДОН, 5. XII. ПАТ. Англійські щоденники повідомляють, що Англійський Банк признав Німеччині новий кредит 750.000 ф. стерлінгів. Позичку одержить державний Банк на сплату німецьких довгів за закуплені товари в Англії.

Мін. Маршандо в Москві.

МОСКВА, ПАТ. 4. XII. французький міністер торговлі Маршандо приїхав до Москви. Негайно відвідав нар. комісаря закорд. торговлі, якому зложив кондоленцію з приводу вбивства Кірова. Пополудні були перші наради.

Офіційний комунікат про вбивство Кірова.

МОСКВА. 5. 12. ПАТ. Вчора комісаріят внутрішніх справ, колишнє ГПУ, оголосив офіційний комунікат про вбивство Кірова:

В суботу 1. грудня ц. р. Кіров ладив звіт зі засідання Центрального Комітету Комуністичної Партії СССР, яке відбулося в листопаді ц. р. Звіт Кіров мав відчитати на сходинах діяльних членів ленінградської секції партії. При дверях кабінету Кірова, у будинку колишнього Смольного Інституту, де він приймав зацікавлені особи, ждав на нього вбивник Ніколаєв. Убивник підбіг до Кірова і стрілив з револьвера, влучивши в голову. Вбивника негайно придержали. Смертельно раненого і непритомного Кірова перенесли до кабінету, де лікарі поспішили негайно з допомогою. Професори лікарі Добротворський, Джоналідзе і Гесе застали Кірова вже в аґонії. Всі заходи лікарів як впорскування адреаліни, етеру, камфори, кофеїни та штучне віддихання не змогли привернути до життя Кірова. В год. 2.12 лікарі перевели секцію трупа і ствердили, що стан здоровля Кірова був дуже добрий.

Местник моряків убив Кірова.

Хоча большевики намагаються скрити тло вбивства Кірова, особи, які приїхали до Гельсінґфорсу після вбивства Кірова, повідомляють, що джерело ферменту є в Кронштадті. Як відомо, в Кронштадті дійшло до бунту моряків на панцирнику „Марат", який криваво здушив Кіров. Він підписав присуд смерти на провідника моряків, які збунтувалися проти нелюдяної поведінки їх начальників. Невдоволення моряків у Кронштадті миттю охопило теж робітників у Ленінграді. Тому Сталін, Ворошилов і Ягода з таким поспіхом виїхали до Ленінграду на слідство. Ніколаєв був местником моряків.

Комітет 3-ох про Сарщину.

ЖЕНЕВА, 5. XII. ПАТ. Звіт комітету трьох у справі басейну Сари дістануть ще нині члени Ради Ліґи і нині його оголосять. Рада Ліґи прийме звіт мабуть одноголосно.

Німецький консуль у Женеві Кравель передав учора вечором голові комітету трьох Альойзієві два документи міністра закордонних справ Нойрата в справі ґарантії для населення басейну Сари. Подібну заяву передав Альойзієві мін. Ляваль.

Передплебісцитова боротьба у басейні Сари.

САРБРІКЕН, 5. 12. ПАТ. Передплебісцитова кампанія довела до терористичних нападів. До сутичок дійшло минулої ночі в одній з каварень. Командант поліції Гемелєй приказав перевести численні арештування. На тлі цієї кампанії дійшло до збройного нападу на бюра комуністичної партії у Сарбрікен і на бюра управи Люізерталь, де вкрали важні акти і 25.000 франків. Адміністраційна комісія видала строгу заборону виконувати акти терору.

У басейні Сари ведуть широку акцію такі політичні групи й орґанізації: 1) Німецький Фронт, який має націонал-соціялістичний характер, веде акцію під гаслом „Зворот басейну Сари до Німеччини в дні 13. січня н. р. без ніяких обмежень".

2) Протифашистівський фронт комуністів і соціял-демократів під проводом Макса Бравна і Пфордта.

3) Орґанізація „Вільна Сара" обєднує соціял-демократичну партію і господарський союз

4) „Чорний Фронт" обєднує католиків і протестантів, які є прихильниками вдержати теперішній стан.

5) Націонал-соціялістичний рух обєднує невдоволених націонал-соціялістів, які завзято виступають проти обєднання басейну Сари з Німеччиною. Інші орґанізації поширюють свою діяльність під гаслом: „Зворот басейну Сари до Німеччини, але не під урядом Гітлера".

—o—

Переляк на Кремлі

Львів, 5. грудня 1934.

Звістка про вбивство Сергія Кірова, намісника Сталіна у Ленінграді, надійшла до Москви в 5. годині попол., в пів години після атентату. Це було в суботу 1. грудня.

Якраз тоді відбувалась у Москві нарада кількох членів політбюра, скликана виробити нові інструкції для Літвінова, що мав виїхати до Парижа та до Женеви. Коли прийшло те лаконічне повідомлення, нараду негайно припинено. Занадто велике враження викликав перший, після довгої перерви великий політичний атентат, що його жертвою впав один з улюбленців Сталіна, завжди йому відданий, завжди в усьому слухняний Кіров.

Наспіх видано офіціяльне повідомлення про вбивство, при чому вбивника, якого прізвище було мабуть ще невідоме, туманно названо — очевидно — „ворогом пролетаріяту".

В ночі Сталін разом з Ворошиловим та Ягодою зовсім несподівано виїхав до Ленінграду. Неочікуваний приїзд Сталіна ще поглибив враження, викликуючи, як завжди в таких випадках, силу різнородних чуток в обох червоних столицях. У Ленінграді Сталін просто з двірця приїхав до домівки „Совєта" і зажадав негайно зреферувати йому висліди слідства.

І тут совітського диктатора чекало перше розчарування. Виявилось, що вбивник, Леонід Василевич Ніколаєв, літ 30, походить з робітників, був т. зв. висуванцем і як такого кілька літ тому прийняли до Робітничо-Селянської Інспекції, куди, як відомо приймають лише членів партії, людей пролетарського походження і то на всі лади вже „перевірених"!...

Якіж тоді мотиви вбивства Кірова, цього найвірнішого співробітника Сталіна, як це зазначив спікер радіостанції „Комінтерн"?

На цю тему совітська влада вперто мовчить. Як відомо, Кіров особливо суворо розправився у Ленінграді з троцькістами, а ще суворіше з правими опозиціоністами, так, що дістав за це окрему похвалу від Сталіна. Може тут і треба шукати політичного ґрунту вбивства?

Але в усякому разі встановлено одно: Леонід Ніколаєв це представник того покоління та ще „дідичного пролетаріяту", що перейшло совітську школу та було виховане в атмосфері комуністичного впливу, це колишній діяльний член комсомолу та інших комуністичних організацій.

Це не контрреволюціонер, не монархіст, не є поправний ес-ер старих поглядів, як Каплан, що робили замах на життя Леніна.

У цих то обставинах і полягає трівне мементо для совітського режиму, для богів та божків червоного Олімпу.

Тому то й настав у Кремлі такий переляк, така розгубленість, а сам Сталін не втерпів і поспішив мерщій на місце кривавого вбивства. Цим і пояснюється також неясність офіціяльних совітських повідомлень, їхня лаконічність та суперечности, та головно мовчанка щодо мотивів і середовища, в якому зродилася думка про атентат.

Якби то Леонід Ніколаєв походив з буржуазної родини, якби це був контрреволюціонер, а не пролетар по фаху і походженню та член Робітниче-Селянської Інспекції, все булоб гаразд. Тепер-же всі ці дивні обставини викликали таке потрясаюче враження у комуністичній верхівці, що не можна вже його навіть затушувати в офіційних комунікатах ТАСС-а.

На арену політичної боротьби в особі Леоніда Ніколаєва виходить виховане в совітських умовинах молоде покоління робітничої кляси.

Ось чому стріли, що пролунали 1. грудня перед Смольним Інститутом, фортецею Леніна за часів жовтневої революції, мають подвійне символічне значіння, страхітливе значіння для Сталіна

М. Сосницький.

*

ДОКАЗИ ПАНІЧНОГО СТРАХУ.

МОСКВА, 5. XII. ПАТ. Центральний виконавчий комітет комуністичної партії СССР. оголосив декрет, яким змінив деякі статті карного кодексу, щоби краще боротися з терористичними організаціями. І так слідство в тих справах мусить бути закінчене до 10-ох днів. Акт обвинувачення мають доручити підсудному на 24 години перед процесом. На розправі не може виступати ні прокуратор ні оборонець. Декрет заборонює вносити касаційні жалоби і прохання звільнити підсудного. Вкінці декрет доручує виконати кару смерти негайно по оголошенні присуду.

Примусова праця у Китаю.

ШАНГАЙ, ПАТ. Чан-Кай-Шек видав обіжник до губернаторів 16 провінцій притягнути населення до загальної примусової праці для держави. Населення не можна відривати від праці підчас господарських робіт. Крім того кожна дивізія китайських військ має збудувати місячно 30 км. шоси.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

—Мін. Ляваль перед виїздом до Женеви відбув нараду з німецьким амбасадором Кестером, з шарж д'афер В. Британії і СССР.

— У Ризі відбувається залізнича конференція при участи Польщі, Німеччини, Латвії, Литви, Естонії і СССР, на якій обговорять технічні справи транзиту.

— 500 німецьких лікарів на зїзді у Фірт вислало до мін. Фріка домагання, щоби загострити арійське законодавство проти мішаних подруж.

— У Дебліні заборонили висвітлювати фільму зі шлюбу кн. Кенту з кн. Марією.

— Мін. Ляваль мав нараду з мін. Бенешом і Єфтичом.

Про кооперацію на Лемківщині.

(З приводу статті тижневика „Земля і Воля" в ч. 45 (346): „Стратегічний відход українців з Лемківщини").

ДІЙСНА ТА ФІКТИВНА СТАТИСТИКА.

Що тратимо на Лемківщині? Тратимо ті кооперативи, які є в краківському воєвідстві. Їх є в Українському Ревізійному Союзі 22 в отсих селах: Маластів, Пантна, Рихвалд, Ропиця Руська, Висова (пов. Горлиці), Берест, Ястрабик, Котів, Лабова, Лабовець, Лосє, Матієва, Нова Вес, Розтока Велика, Складисте, Щавник, Угрин, Злоцьке (пов. Новий Санч), Явірки, Шляхтова (пов. Новий Торг) та Святкова Велика „Лемко", Святкова Вел. „Віра" (повіт: Ясло).

Ревізійний Союз Русских Кооператив виказує на Західній Лемківщині у границях краківського воєвідства 27 кооператив, а саме в селах: Бортне, Білянка, Климківка, Кункова, Рола, Незнаєва, Новиця, Перегонина, Прислоп, Радоцина, Усте Р., Воловець, Сквіртне (пов. Горлиці), Яшкова, Чарна, Криниця-Здрій, Білцарева, Брунари Вижні, Фльоринка, Криниця-Село, Снітниця, Верхомля, Ізби (пов. Новий Санч), Дошниця, Кремпна, Свіржова Р., Граб (пов. Ясло).

Виходило би, що москвофіли тратять на 5 кооператив більше, ніж українці. Та запитаємо: хто чув в останних двох-трьох літах про істнування кооператив: у Новиці, Фльоринці, в Кремпній, у Верхомлі? Ті кооперативи вже давно „зліквідовані", а також нечинний Руский Лемковский Кооперативний Союз в Криниці-Село, кооператива в Дошниці і — оповідають — ще багато більше інших москвофільських кооператив; подаю лише ті, про які певніше знаю. З наших вище поданих кооператив — з винятком: Складистого — **всі чинні**, отже виходить, що українці тратять з кооператив на Лемківщині числово, як не більше, то бодай те саме, що й москвофіли. Те, що подає „Земля і Воля", буцім то москвофіли тратять проти наших 22-ох своїх 66 кооператив, постільки є неправдою, що тих 66 кооператив виказує Ревізійний Союз Руских Кооператив на терені, починаючи від Турки аж по кінець західної границі нашої етнографічної території, а на тому терені українських кооператив в сумі теж багато більше: кругло числове відношення там на користь українців як 100:66!

ЯКІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ І МОСКВОФІЛЬСЬКИХ КООПЕРАТИВ.

Бажаючи поінформувати про якість кооператив на Лемківщині, найкраще було би подати числа з українських і москвофільських кооператив: про торги, про пересіч торгів на одно господарство в окрузі ділання кооперативи, що побороли, чого не вспіли побороти, длячого впали чи падають у боротьбі? Не маємо повности таких даних про всі тутешні кооперативи. Всеж найрішучіше тверджу, що на своїх 20 (може дещо менше або дещо більше — помилка може бути) чинних кооператив, які тратять москвофіли на Лемківщині, вони не мають ні одної такої великої оборотами і впливом кооперативи, як напр. наша „Згода" в Новій Веси (оборот за 1933 рік заокруглено 22.000 зол.), „Єдність" у Бересті (12.000), „Надія" в Явірках (12.000), „Лемко" у Святковій Вел. (10.000), „Єдність" у Висовій (10.000). В інших українських кооперативах, хоч і менші торги, та пересіч торгу на господарство вийде нераз і більша, ніж у тих, які ми щойно вичислили. А всім же на західній Лемківщині відомо, що осяги тутешніх українських кооператив, це в наших умовинах недосяжний тут ніколи рівень для москвофілів.

УМОВИНИ ПРАЦІ.

Правду пишуть панове із „Землі і Волі", що в нерівних умовинах ми тут працювали й працюємо! Найактивніший їх партієць в околиці Криниці, п. М. з Щавного, спроваджив був напр. бочку нафти і продавав її у себе на господарстві по нижчих цінах від собівартости, щоби повалити українську кооперативу. Щоби забрати нам кооперативу в Матієвій, приїзджають під проводом адвоката москвофіла в Криниці два автобуси громилів, нечленів кооперативи (так виявив потім окружний суд) і проливають братню кров на загальних зборах, а таки кооператива в Матієві остається наша. І. Савчака за сфінгований влом до української кооперативи в тій самій Матієвій переслідує (на внесення жандармерії з Навойової) прокураторія, а на розправі чуємо, що кооператива працювала на терені, на якому „льояльні русіні" хочуть дати відпір українцям. Дім нашої кооперативи в Бересті зараз після його вибудови спалили так і досі невідомі злочинці. Спалили теж будинок кооперативи у Святковій Великій. Пішли на захід або на примусовий відпочинок всі українці вчителі, які мали бодай найменший звязок з українською кооперацією: їм це недвозначно подали до відома, як причину їхньої долі. На місце тих вчителів українців прийшли денеде вчителі москвофіли, яким усе вільно. Скількість і висота кар з ріжних титулів та всяких інших благ — це окрема тема.

АРГУМЕНТ ДО ПЕТИЦІЇ НА ПІДМОГУ.

Так є з нами постійно і так все було. Чи можна той стан порівняти з умовинами праці кооператив, приналежних до москвофільського Ревізійного Союзу, коли всі ті Міляничі, Гнатишаки й Савчаки всю свою життєву карієру оперли на боротьбі з українством? Дійшло до того, що тут на Лемківщині поширені відомости про те, що одна висока кооперативна москвофільська установа подаючись на субвенцію з Варшави, покликалася на той аргумент, що скрізь поборює українців на Лемківщині і їх кооперативи. Навіть поляки кооператори з найбільшим призирством глядять на таких „кооперативних діячів"...

Москвофіли — пише „Земля і Воля" — уладжували на Лемківщині всякі імпрези. Звичайно: хто має змогу, того обовязок робити це. Але не в імпрезах річ, а у реальній роботі. А ми і на західній Лемківщині чисельно сильніші, ніж москвофіли. І у найважчих, які можна подумати, умовинах, ми вибудували на західній Лемківщині 10 кооперативних домів. Щож вибудували москвофіли у найідеальніших для них умовинах? Мали вони преціньж в Горлицях повітовий союз і понад 200 кооператив у тім повіті. Деж тепер той союз? І деж ті кооперативи? Загалі картина тепер така, що у Новосандеччині, Грибівщині, Горличчині взагалі ніде не видко москвофільських кооператив, а те, що вони виказують, все те майже цілістю — паперове!

ЧИ РЕВІЗОРИ РСУК-а ЗАМАНЮЮТЬ КООПЕРАТИВИ?

Українці політикували, йшли підступом, хитрили — інсинуює „Земля і Воля". Тимчасом самі місцеві українці мають до ревізорів РСУК ріжні претенсії. Напр. у Маластові та Рихвалді через неперебірчиву критику від тих ревізорів попсувалися навіть деякі товариські звязки. У Святковій Малій ревізор українець радше відпекується кооперативи, ніж її притягає та після своєї заяви виходить геть зі зборів, а лемки потім одноголосно вирішують просити, щоби приняли їх кооперативу до РСУК. У Лосю (повіт Новий Санч) ревізори РСУК цілий рік боронили склепаря, який голосно говорить, що він москвофіл. У найбільшій кооперативі на західній Лемківщині, а саме у Новій Веси ревізор усунув склепаря С. Щ., не зважаючи на те, що він усе був і є українцем. Управу кооперативи у Складистім при свідках інформує ревізор РСУК, щоби йшли до того Ревізійного Союзу, за яким є більшість членів. На анкеті в червні 1933 р. у Новім Санчі ревізор РСУК спровокований запитом найбільш коректно висловлюється про Ревізійний Союз Руских Кооператив. На рахунок українських кооператорів треба записати те, що

10-літній договір невтральности для Европи.

ПАРИЖ, 5. 12. ПАТ. „Парі Соар" повідомляє з Риму: Між політичними колами кружляють поголоски, що італійський уряд запропонує всім державам підписати міжнародній договір приязни і невтральности. Договір мав би обовязувати на 10 років. Щоденники повідомляють, що головною перешкодою у підписанні такого договору є становище Мадярщини, яка не хоче згодитися вдержати 10 літ теперішній стан.

—o—

Страйк адвокатів у Румунії.

БУКАРЕШТ, 5. 12. ПАТ. Румунська палата адвокатів рішила від середи почати страйк тому, що на адвокатів наложили нові податки, які вдаряють в їх інтереси.

Велика панама у большевицькому нафтовому тресті.

Агенція РО повідомляє: Большевицький часопис „Гудок" помістив велику статтю про велитенські зловживання найбільшого большевицького нафтового тресту „Союзнафт", які своїми розмірами пригадують найбільші панами „капіталістів". Державний трест зажадав від управи залізниць відшкодування 3 міліонів рублів за здогадне загублення 60.000 тон нафти у цистернах. По кількамісячних розшуках устійнено, що таку кількість нафти навантажено на залізниці. По довшім слідстві приказано залізницям виплатити відшкодування за нафту, яку управа залізниць замовила для себе. Більшу частину грошей управа залізниці вже виплатила. Але випадково виявилося, що 60.000 тон нафти дістав не хто інший, тільки сам... „Союзнафт", який змінив адресу доставки в ошуканчих цілях. Одначе комісаріят комунікації виплатив трестові міліони рублів відшкодування, зовсім не цікавлячись транспортами навантаженої нафти.

прогнаний ревізорами склепар у Злоцькім зголосився зараз, де треба і став першим основателем читальні ім. Качковського та одним з ініціяторів всіх славних чинів у Злоцькім. Такий сам українець І. С. в Матієвій розгніваний на українських ревізорів, пішов до Криниці і став найвизначнішим москвофільським агентом. Отже може бути хіба мова про надмірну строгість українських кооператорів, що шкодить українцям, а не про якісь хитрощі, якими вони заманюють до РСУК-а москвофільські кооперативи.

ЧОМУ ЛЕМКО ГОРНЕТЬСЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ?

Хоч так воно було, всеж таки лемко у праці в українських кооперативах зіткнувся перший раз з українським організованим життям і побачив, що рівень тої праці підноситься понад усякі хвилеві пристрасти і понад усяку партійність та вирішив, що в москвофільсько-українськім спорі правда таки по стороні українців; бо українці і солідніше працюють, і не ширять ненависти до нікого, не знають політиканства, вони власним мозолем, а не чужою ласкою будують установи громадського добра.

...І русско-православне село Святкова Велика ціле, без ніякого винятку, плакало-ридало, як переносили вчителя-українця Йосифа Звірика, знаючи його по його ділах. І в Яслі перед владою вся депутація заявила готовість присягти, що за весь час свого 8-літнього побуту в них ніхто ніколи не чув в селі, щоби Звірик „намовляв когось на Україну“ або агітував за „Україну“. Ні, Звірик не деклямував, а працював для добра школи, для добра лемка.

„Земля і Воля“ неперебірчивими, у нас кажуть „бортацькими“ словами лає Звірика і його працю для лемка. А тимчасом на Лемківщині треба такої праці, яку робив Звірик і українські кооператори, а не брехливої „русскости“ на словах, а в чинах нездарности, брак усякого громадського ідеалізму та розривання звязків Лемківщини зі східніми братами, що у наслідку веде до повного запропащування Лемківщини.

Кооператор з Горличчини.

По смерти Михайла Грушевського.

ОСТАННІ ХВИЛИНИ ВЕЛИКОГО ВЧЕНОГО.

Про останні хвилини М. Грушевського дістаємо отсі інформації: Акад. Михайло Грушевський умер у Кисловодську (на Кавказі), в шпиталі, 25. листопада, в день по другій годині. Хорував м. і. довший час на карбункул на лопатці. Робили йому шість операцій і дві трансфузії крови. Одначе виснажений організм не міг побороти недуги. Доглядали його весь час дружина Марія ур. Вояківська (галичанка) і донька Катерина, відома вчена. Тиждень перед смертю був непритомний, лише зрідка говорив притомно. Кавказ називав великий Небіжчик своєю другою батьківщиною. Кисловодськ любив він особливо, бо в ньому бував у ріжних порах свого життя, — і в ньому заснув на віки.

ЖАЛІБНА АКАДЕМІЯ В УСРП.

В неділю 2. ц. м. в 6. год. вечором відбулася в домівці львівських „Каменярів“ заходом УСРП жалібна академія в память пок. М. Грушевського. Академію отворив гол. секретар УСРП **д-р М. Стахів**, реферат про особу й діяльність М. Грушевського виголосив **д-р К. Коберський**. Після того **п. Костюк** віддеклямував вірш, присвячений М. Грушевському, написаний ред. О. Павловом-Білозерським. З черги промовляв ще **проф. д-р Ст. Старосольський**. Академія закінчилася співом „Ви жертвою“ і нац. гимном.

ЖАЛІБНА АКАДЕМІЯ В ЧОРТКОВІ.

З приводу смерти бл. п. проф. Михайла Грушевського відбулася в Чорткові дня 1. грудня ц. р. в год. 8-ій вечором у салі Народнього Дому жалібна академія. Академія почалася жалібним маршом Шопена, що його відіграли п. Струк (скрипка), проф. Ляхович (віольончеля) і п. Макарушкова (фортепян). Святочну промову виголосив сен. **д-р Антін Горбачевський**. Хор „Чортківського Бояна“ відспівав дві похоронні пісні: „Тихий вітер“ і Недільського „У дві пари“. Академія закінчилась відспіванням національного гимну.

В суботу, 8. грудня ц. р. в год. 8. вечором виголосить у салі Народнього Дому в Чорткові **проф. Ляхович** реферат під наг. „Наукова діяльність проф. Михайла Грушевського“.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ В РІВНОМУ.

В неділю 2. грудня ц. р. відбулося у рівенському соборі поминальне богослуження по бл. п. М. Грушевському. Панахиду відправив настоятель собору **прот. Яковлів**. Собор не міг умістити всіх вірних, які прийшли віддати поклін великому вченому і першому Президентові України.

ЖАЛІБНІ ЗАСІДАННЯ Й АКАДЕМІЯ В СТРИЮ.

Від 29. листопада до 2. грудня ц. р. переважна частина українських установ у Стрию відбула жалібні засідання з приводу смерти

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 7. ГРУДНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 40

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Баль удався знаменито, та добрі відносини між нами й москвофільською молоддю були тільки перeминаючою появою. Наш загал у Галичині з обох партій бажав згоди, чув її потребу, розумів, що тільки в згоді та єдности можемо ставити відпір полякам і їх нівеляційним змаганням, та до повної, щирої згоди не було основ. „Діло“ робило багато для народньої справи, отвирало багатьом очі і члени москвофільської партії на провінції в переважній частині були готові до спільної акції. Та в інтересі проводу тої партії не лежало до такої акції допустити. Провідники москвофільства мали з одного боку все за головну мету приготовляти в Галичині терен на випадок війни з Росією і тому не могли допустити тут ніякого українства. З другого боку їх особисті інтереси веліли їм піддержувати розділ і незгоду, бо інакше мусіли би були з їх рук виховзнутися богаті інституції, які вони мали виключно в своїх руках, як „Народний Дім“, „Ставропігія“, „общество Качковського“, „Общоє Рольничоє Кредитовоє Заведеніє“; вкінці і матушка Росія, бачучи безплідність їх роботи, могла відвернутися від них і відмовити їм зовсім „пособій“, без яких їх істнування булоб неможливе. Тому з гори йшов дух, щоб до ніякої згоди не допустити. Редактори москвофільських часописів, такі діячі, як Наумович і його гурток, люди, що групувалися біля „Общого Р. Кр. Заведенія“ — це була гвардія, що стояла вірно на сторожі московських інтересів у Галичині і послідовно виконувала свою задачу. Про око говорили і москвофіли про потребу згоди і назовні навіть не признавались явно до русофільства і православія. Та пропаганду вели вони дальше — і дальше деморалізували загал. Московські агенти звивалися по краю і єднували прихильників агітацією та грішми. Народовці не були ще як слід зорганізовані і не знали навіть, що коїться поза їх плечима. Організації на провінції не було майже ніякої. Провінція була ще переважно в москвофільських руках. Серед таких відносин прийшов 1882-ий рік.

XVIII. РІК 1882. ПРОЦЕС ОЛЬГИ ГРАБАР І ЙОГО НАСЛІДКИ. ВАСИЛІЯНСЬКА РЕФОРМА.

Найважнішою подією в нашім публичнім житті в 1882 р. був великий політичний процес проти русофілів, відомий під назвою процесу Ольги Грабар. З кінцем січня 1882 рр. розпочалися арештування русофілів. Причиною їх була московська агітація, ширена скрізь по краю; безпосереднім товчком — перехід на православія громади Гнилички в збаражськім повіті. Уряд зрозумів, що московська пропаганда переходить границі і стає небезпечна для держави, тому почав слідити, при чому викрито річи, що спричинили ті арештування. Арештовано двох селян, агітаторів із Збаражчини — Залуського і Шпундера, дальше Адольфа Добрянського, гофрата і власника дібр на Угорщині, з його донькою Ольгою Грабар, що пересиджував кілька місяців у Львові і вів тут пропаганду на річ Росії, головних пропагаторів русофільства в Галичині: Івана Наумовича, Венедикта Площанського й Осипа Маркова, вкінці сина Наумовича Миколу, студента університету у Відні, Василя Лаголу, студ. унів. у Львові, о. Миколу Огоновського, свящ. в Чернівцях та Аполлона Ничая, гімн. учителя у Коломиї. Всіх привезли до карного суду у Львові, де велося слідство. Арештування викликали в краю нечувану констернацію, особливо серед прихильників москвофільства. Все ходило немов зварене, кожний лякався за власну шкіру. Слідство тягнулося кілька місяців. Вкінці застановлено його щодо Лаголи, на якім, хоч був фанатиком на точці „обєдиненія“, не найшли ніякої вини із становища карного закону. Проти інших внесено обвинувачення за головну зраду; їм закидали змагання до відірвання Галичини від Австрії в користь Росії.

Розправа розпочалася в червні і тревала два місяці. Зацікавлення нею було кольосальне. Тісна саля старого карного суду при Галицькій вул. не могла помістити величезного напливу публики. Явилося теж багацько кореспондентів заграничних часописів. Вів розправу дуже зручно й уміло радник Будзиновський, обвинувачував звісний зі строгости прокуратор Гіртлер. Боронили адвокати Іскрицький з Сянока, Лубінський зі Станиславова і Дулемба зі Львова, пізніший міністер. Зараз у перших днях розправи увійшов Іскрицький в конфлікт з трибуналом і його в дисциплінарній дорозі усунули від оборони. Лубінський і Дулемба залишилися до кінця. Щоб забезпечитись на всякий випадок, поставив прокуратор присяглим також питання евентуальні в напрямі злочину забурення публичного спокою і присяглі затвердили лиш ті питання, а заперечили питання щодо головної зради, і то затвердили тільки щодо чотирьох обвинувачених: Наумовича, Площанського, Шпундера і Залуського. Суд засудив першого на вісім, другого на пять, двох останніх по три місяці вязниці; усіх інших увільнив. Засуджені внесли жалобу неважности до найвищого трибуналу.

(Далі буде.)

проф. М. Грушевського. Повітовий Народній Комітет УНДО в Стрию відбув теж засідання дня 29. листопада ц. р. Дня 30. листопада відбулися жалібні сходини місцевого громадянства у Касині. Рішено відправити панахиду в обох церквах вполудне дня 2. грудня. Того дня по панахиді заходом проводів усіх установ уладжено в Народньому Домі академію. Реферат виголосив бувший учень бл. п. Грушевського **проф. Евген Форостина.** На панахиді й академії співав студентський хор. Імпрези випали дуже святочно і достойно.

Вечір народньої ноші.

Цікава імпреза Української Захоронки й Українського Народнього Мистецтва.

У вівторок, дня 4. ц. м. відбулася в салях Народнього Дому у Львові заходом рухливих товариств „Українська Захоронка" й „Українське Народне Мистецтво" цікава, мабуть перша така у Львові імпреза: Вечір народньої ноші. У програму його входили пописи хореографічної школи п. Суховерської, народні пісні у виконанні п. Одарки Бандрівської та вісь цілої імпрези — показ народньої ноші з ріжних околиць нашої землі, з якої окреме жюрі вибрало типічні українки та признало нагороди за найкращу ношу.

Вечір, добре розреклямований у пресі та окремими мистецькими запрошеннями, притягнув своєю оригінальністю на салю так багато добірної публики не тільки зі Львова, але і з провінції, що в салях Народного Дому просто було важко протовпитись. Це була одинока темна сторінка вечора, що зрештою мав у програмі дуже добрі точки. Такою були м. ін. всі виступи найменших, більших і ще більших учнів хореографічної школи п. Оксани Суховерської, з яких, маленький як горошина, чумак та стилеві старославянські гагілки в оригінальних строях зібрали бурхливі оплески, а „козачок" п-ни Дари Ніжанковської та „Білий козачок" п-ни Соколовської були справжніми архитворами й не даром публика окликами та оплесками приневолила виконавців повторити їх.

На високому рівні стояли теж народні та зокрема лемківські пісні, що їх виконала відома наша співачка п. Одарка Бандрівська. Культура її голосу та оригінальна передача народніх мотивів були справжньою насолодою для тих, що люблять рідну пісню і справедливо збирала вона гучні оплески.

Нарешті прийшла найцікавіша точка: показ народньої ноші. Перед публикою, яку попередила про значіння цього показу короткою промовою п. Ірина Ґурґулівна, перейшли чергою реґіональні ґрупи народньої ноші, отже з Великої України, Покуття, Придністрянщини, Гуцульщини, Бойківщини, Лемківщини, Яворівщини, Поділля, Волині й Полісся — кожна оплескувана захопленою публикою. Кольорит тієї ноші, оригінальні форми та мистецькі вишивки (нпр. біла вишивана ґрупа Яворів, лемківський стрій п-ни Куаів, тканий білий стрій з Каміня Коширського, яворівський п. Бонковської) творили незабутню картину та доказували, що ми не знаємо скарбів, які та царина народньої творчости має у собі. Хоровід усіх строїв перейшов опісля вдруге перед публикою і жюрі з приявних на салі мистців та журналістів, що й визначило три нагороди: ґрупову — угнівській ґрупі за її величаві староміщанські строї (ціле весілля з молодим і молодою), покутській і яворівській, за оригінальність — бойківській, рогатинській і поліській ґрупі, та за красу — покутській, борщівській і полтавській.

Врешті при допомозі публики, що голосувала піднесенням рук, вибрало інше жюрі зпоміж приявних на салі типовими українками такі пані: Христю Терлецьку, Аліну Роздольську, Одарку Нижанківську. Марійку Чижовичівну, Шухевичівну, Куку Гвоздецьку, Іванку Трешневську, Гриньоківну, Мициківну, Харинову, Паліеву і Бонковську.

Добірний і дешевий буфет, сердечний настрій та веселість зложилися поруч програми на прегарну атмосферу цього оригінального вечора, в який багато праці вложив комітет під пров. п-і Ірини Павликовської, душі тієї імпрези. Всеж реасумуючи враження з нього не можемо не відмітити, що такі репрезентативні до деякої міри вечорі, на які приїздить публика з цілого краю та на якій є її до 500 осіб, повинні відбуватися у великих просторих салях. Тоді не мав би він характеру фамілійного дансінґу та бочки на оселедці, що так разив увесь вечір.

Анатоль Курдидик.

Мистецька вистава в Ужгороді.

МІШАНИНА НАРОДІВ.

Дня 18. листопада відкрили в Ужгороді в салі Торговельного Дому IV. чергову виставу „Товариства мистців на Подкарпатській Руси в Ужгороді". Нас давно вже цікавила діяльність, склад і мистецьке обличчя цього Товариства і тепер маємо нагоду подати докладніші інформації про нього.

Більшість членів товариства складають чехи, трохи є місцевих наших земляків, далі мадяри, жиди, а навіть бере участь у виставі один росіянин-еміґрант. Відповідно до складу членства виглядає і назверхня, репрезентативна сторона вистави: катальоґ по чеськи і „кирилицею", так званою „офіційною" мішаниною, що значно ближче стоїть до російської мови як української. Не зайве також відмітити, що невелика кількість присутніх гостей на відкриттю вистави також здебільша складалася з чехів. Ще трохи було чути мову українську і мадярську, але мало. Звичайно треба пожалувати, що місцеві українці чи то „русини" — як тут ще і досі себе називає інтелігенція — не виявили більшого зацікавлення виставою, тим більше, що мистецький рівень виставлених праць таки досить високий.

Всі ці думки мимоволі напрошуються на папір, коли свіжа людина, що добре не визнається в місцевих відносинах культурного життя, вперше вступає до виставової салі.

Вистава поміщена у двох невеликих салях, має 26 мистців з 88 працями. Назагал вистава дуже ріжноманітна щодо вишколу мистців, їх мистецьких напрямків, спрямовання, техніки і манери. Є тут вповні вироблені майстри високої мистецької культури, поруч з мистцями-новиками, а навіть аматорами, які займаються малярством принагідно, маючи для того відповідний час і... фарби.

Тому поруч з ідеалізованим реалізмом і навіть натуралізмом, бачимо тут імпресіонізм, експресіонізм, а навіть такі мистецькі напрямки, що мають подих найновіших течій.

Серед кращих мистців, що мають свою власну індивідуальність та неабияку мистецьку культуру, є тут: Й. Бокшай, Й. Дван, Я. Ерделі, В. Ерделі, А. Коцка, Б. Ождіан, Й. Сарконі.

ЗАКАРПАТСЬКІ СЮЖЕТИ.

Цікаво, що більшість мистців дали речі, що мають відношення до життя і побуту Закарпаття, і передовсім чудовий карпатський краєвид переданий в ріжному аспекті, з силою відмін у підході, світовідчуванні, манері і мистецькій інспірації.

Багато рисунків з побуту, чисто етнографічного характеру, з натуралістичним підходом дав Л. Кайгль. Добре виконані акварелі руїн замку Невицьке коло Ужгороду Й. Міллаутке. Цікаві офорти і акватінти деревляних церков Закарпаття Ождіяне і дуже вдала його олія вулиці з Ужгороду, що влучно передає байдужість і сіру одностайність „столичного", а притім провінціонального міста.

На спеціяльну увагу заслуговують також олії деревляних церков Я. Ерделі цікаві своєю монументальною формою і широким пензлем.

МИСТЦІ-ЗЕМЛЯКИ.

Не будемо далі спинятися над характеристикою окремих мистців, але вважаємо своїм обовязком спинитися над творчістю наших земляків, котрі може не всі і не зовсім ясно до нас признаються, але які виросли і працювали на власному ґрунті в оточенні рідного народу — на Закарпатті — в країні підхмарних гір і розлогих полонин.

Передовсім треба підкреслити творчість проф. Йосипа Бокшая, відомого на Закарпатті педагоґа і народовецького діяча. Це вповні вироблений майстер, свідомий свого завдання і свого мистецького „я". Й. Бокшаю належить багато розписів церков та поодиноких образів релігійного змісту — безсумнівно, найкращих праць того роду на Закарпатті. Виставлена ним велика композиція „Мадони" на виставі, свідчить, що після шукання стилю в іконописному малярстві і після недавнього „народовецького" напрямку у змісті образів, тепер мистець зробив зворот у бік ренесансового малярства, не без впливу ідеалізованого натуралізму.

Добре виконані також „Автопортрет" і особливо бойківський „Церковник" — як портретова студія. Але ціла творчість і мистецька фінезія виявилася у прекрасних краєвидах Бокшая, які заступлені на виставі оліями, тоді як раніш були також пастелі. В них пізнаєте цілий чар Карпат, своєрідну рослинність, характер і побут верховинців, сильні контрасти води, лісу і неба, що мають тут глибокі, насичені кольори і суворі тони під сильним сонячним освітленням. Й. Бокшай незрівняно передає добре відчуту буйну рослинність, яскраве проміння гірського сонця, свіжість і суворість хмарного неба, які ви побачите лише в Карпатах.

Творчість мистця вийшла, розуміється, з імпресіонізму, але після легкого пленеру, у мистця прийшли (може під впливом експресіонізму) глибші тони, більш монументальна форма, насичені, міцні барви, а разом з тим суворіший рисунок, а може навіть більш реалістичний підхід, що часами межує з натуралізмом. Дуже настроєво виконані „Озеро", „Осінь", „Парк в Ужгороді", але найбільше враження робить „Осінь в Ужоку" — незвичайно майстерна річ чисто малярської натури. Загалом, осінні мотиви Бокшая своєю настроєвістю, старанним рисунком і багатою кольористикою становлять найбільші здобутки цього заслуженого мистця.

Андрій Коцка належить до новіших післяімпресіоністичних малярів, що шукають монументальної форми і динамічного рисунку. Його праці цікаві, але нерівної вартости. Кращий його портрет „Русинки", дуже цікаво трактовані „Цвіти", живого рисунку та свіжої кольористики.

Дуже нас зацікавив також В. Ерделі. Це оригінальний маляр, хоч і з сильними впливами сучасного французького малярства. Послуговується він синтетичною, але легкою і наскрізь декоративною формою. Дуже вишукана у нього кольористика, а спосіб і манера мальовання навіть своєрідні. Майстерно виконані його „Коні", „Квіти" та фіґурові, трохи символічно трактовані, композиції, що залишають тривке враження справжнього малярства.

Дуже бажано, щоби цих трьох мистців Закарпаття ми могли побачити також на мистецькій виставі у Львові.

В. Каміненко

Роковини Марійського Товариства.

В гарно прибраній салі гімназії СС. Василіянок вшанувала вчора Головна Управа Марійського Товариства молоді у Львові 350-ліття першої Марійської Дружини, „Prima Primaria" святочною академією, де зібралась добірна й поважна публика з двома єпископами, великим числом черниць, духовенства та світського громадянства, а понад усе молоді обох полів.

Бо в перших днях грудня всі звеличники Пречистої Діви Марії на широкому світі святкують роковини 350-ліття Марійських Товариств. Початок цього, вже сьогодні велитенського товариства, якого метою є поширювати і поглиблювати культ Пречистої Діви був колись вельми скромний і безголосний. У XVI. в. себто в часах реформації молодий учитель єзуїтської колегії, родом бельгієць Жан Леніс постановив заснувати серед своїх учеників товариство, що спільними молитвами, богослуженнями, молебнями, набожною лектурою мало віддавати особливу почесть Богородиці. Вслід за цим стали засновувати подібні товариства і в інших єзуїтських школах, так, що за кількадесять літ не лиш Італія, але й інші европейські країни, а навіть інші частини світа покрилися сіткою цих товариств. Папа Григорій XII. підтвердив їх окремою булею з дня 5. грудня 1584, а першу Марійську Дружину в Римі зв. „Prima Primaria", зробив праматірю всіх товариств, що колись мали заснуватися і на основі їх законів істнувати. Папа Сикст V. поширив їх уповажнення, а папа Венедикт XIV. ще більше причинився до поширення і поглиблення ідеї культу Пречистої Діви.

Марійські Товариства за 350 років свого істнування дали католицькому світові близько півсотні святих і блаженних, кільканацятьох Св. Отців, королів, дож, епископів, вождів (навіть Фош), мистців як Рубенс, Ван Дайк, Торквато Тассо, Льопез де Вега, Кальдерон, а з наших українських родів були там і Велямин Рутський, рід Чарторийських і Сангушків. Марійське Товариство має у Галичині під цю пору 20.000 членів, згуртованих у 236 організаціях. Вчора відсвяткувало воно своє свято. Піднесений настрій, поважна програма, а понад усе якась сердечна і тепла атмосфера склалися на премилий вечір. До співацьких змагань стануди чотири дівочі хори, починаючи від молоденького хору учениць української державної гімназії, що в деяких моментах нагадував громадку жайворонків, а кінчаючи на здисциплінованих, багатими голосами вивінуваних хорах фахової школи та гімназії СС. Василіянок.

Гарну, дбайливо опрацьовану і глибоко продуману промову виголосив о. Назарко. Доповнили програму сольові співи Марії Гуменілович (альт дуже шляхотного тембру, хоч невирівнаний) та Іванна Кулик. П. Бріль відіграла бравурно „Брилянтові варіяції" б-дур Шопена, і п. Дідур (на жаль не числячися з простором і акустикою) виголосила мабуть на це свято написану Уляною Кравченко поезію „Ave Maria".

В програму вечора входили твори: „Піля, Мендельзона, Бортнянського, Димуцького, Страделі Люччі. Кишакевича і Кудрика.

С. Ч.

На маргінесі одного процесу.

(Замість судового справоздання.)

Судові процеси все були і є дуже цінним матеріялом для характеристики відносин і людей. Карні політичні процеси є показчиком політичних відносин, які панують у країні, звичайні карні і цивільні процеси кидають характеристичне світло на етичний рівень суспільства і на характер одиниць.

•

Редактор Дмитро Паліїв, журналіст у Львові вніс дня 17. березня 1934 р. через адв. Стефана Ганицького до суду праці у Львові позов проти видавця „Нового Часу" п. Івана Тиктора, і директора Петра Постолюка, як видавців часопису „Новий Час" за заплату 2.999 золотих. Тої квоти домагається ред. Паліїв по причині не 6 а 3-місячного виповідження і інших претенсій, що мали випливати зі службового договору. Процес тревав до середи дня 28. листопада 1934. Відбулося кілька судових розправ з переслуханням сторін і свідків. Процес закінчився засудом позваних за заплату 1.900 золотих з коштами процесу. Сама справа зовсім нецікава, бо кого це з ширшого громадянства може інтересувати скільки і як п. Тиктор мав заплатити ред. Паліїву. Цікаві тільки куліси справи і деякі подробиці, які хоч неважні для самого процесу, кидають характеристичне світло на особу головного героя процесу ред. Дмитра Паліїва.

•

У ч. 7. „Перемоги" з дня 1. лютого 1934. появилася товстим друком нотатка такого змісту:

„Від редакції. Від 23-го січня ц. р. ред. Д. Паліїв перестав працювати в „Новім Часі" і від того дня всеціло присвячується редакції „Перемоги" й організаційним справам „Фронту Національної Єдности"

Деякі читачі і симпатики так зрозуміли цю нотатку, що ред. Паліїв Д. з власної волі, для санації відносин серед українського суспільства перестав працювати в „Новім Часі" і всеціло присвятився редакції „Перемоги" й організації „Фронту Національної Єдности".

Зовсім інакше і дуже прозаічно вияснює цю справу сам редактор Д. Паліїв у своїм позві. Там стоїть написане чорне на білому:

„31. листопада 1933. виповів п. Іван Тиктор працю в редакції „Нового Часу Д. Паліїву на 3 місяці, а письмом з дня 23. січня 1934 р. повідомив його, що має заперестати працю в редакції".

Цей уступ, переповіджений у звичайній мові говорить: Ред. Д. Паліїв тому присвятився всеціло „Перемозі" і „Фронтові Н. Є." і став батьком „Батьківщини", що в редакції „Нового Часу" мали його досить й усунули з неї подібно як з УНДО. Що більше, це виповідження уважає ред. Д. Паліїв „кривдою" для себе і в позві вимагає від п. Тиктора, щоби виплачено йому платню за 6 місяців від дня виповідження. Так то „кривда", яку заподіяв п. Тиктор ред. Паліїву і брак іншого заняття вплинули в рішаючий спосіб на „його нове покликання".

•

Позовник Д. Паліїв в приготованому письмі з 20. жовтня 1934 р. виміщує справу підвишки своєї платні. Там пишеться: „Ухвали спільників „Нового Часу" про підвишку платні для ред. Паліїва в 1933 р. з 500 на 600 золотих не запротоколовано з розмислу і в порозумінні зі всіми членами управи Спілки тому, що факт підвишки мав бути задержаний в тайні перед іншим персоналом".

До цього треба ще додати, що в 1932 р. Д. Паліїв був директором „Нового Часу", отже був працедавцем для інших службовиків редакції. На судовій розправі Д. Паліїв дав ближчі пояснення про те, чому мала бути тайною підвишка, а саме тому, що з огляду на матеріяльне положення „Нового Часу" передбачувалася обнижка платень, а серед таких обставин підвишка платні начальному редакторові викликала би негодування. А в тому часі платні редакторів „Н. Ч." були такі: Д. Паліїв 600 зол., д-р Мирон Коновалець 300 зол., Осип Боднарович 350 зол., д-р Гр. Лужницький 200 зол., Ярослав Шавляк 200 зол.

Можна повірити, що ред. Д. Паліїв серед таких обставин хотів задержати в тайні підвишку своєї платні. Дивує нас лише, що він не завагався видвигнути цієї справи перед судом і демаскувати себе як заприсяженого оборонця службовиків.

•

Редактор Д. Паліїв все і всюди заявляє, і підчеркував це на судовій розправі, що він на грошевих справах не розуміється, що він живе в облаках ідей, а кермується у фінансових справах катонською чистотою, а представляє безоглядність інших у грошевих справах. Пан Іван Тиктор підніс на розправі один характеристичний факт грошевого ідеалізму п. Д. Паліїва. В 1925. р. одержав ред. Паліїв від одної української політичної партії 200 амер. долярів для „Нового Часу". Ред. Дмитро Паліїв вплатив 190 долярів до каси „Нового Часу", а 10 долярів якось не стало. На цей закид п. Тиктора ред. Паліїв не відізвався ні словечком, не заперечив правдивости і не потягнув п. Тиктора до відповідальности за клевету. Суд не розглядав цієї справи, бо вона безпосередньо до процесу не належала.

•

Ред. Д. Паліїв пішов на дорогу судового процесу, хоч п. Тиктор давав йому відправу у висоті 1500 зол. Ред. Паліїв виграв кількасот золотих більше, але в часі процесу прийшов сензаційний інцидент. Вірител Олександер Железевський з Гребенова заняв претенсію п. Паліїва до Тиктора за свою вірительність до Паліїва у висоті 5.507 зол. — Ця вірительність є наслідком одного підприємства, яке свого часу вів п. Паліїв для заробку. А це може бути одним з доказів на те, що „хоч ред. Паліїв на грошевих справах не розуміється", то від зарібкових інтересів не відмовляється.

Розпучливі сиґнали летуна.

ЛЬОНДОН, 5. 12. ПАТ. Вчора вилетів з Америки до Австралії летун Ульма з двома товаришами. Англійські щоденники оголосили розпучливі радієві сиґнали Ульми, який взивав „ратунку". І так в год. 11.20 летун подав таку вістку: „Я є на південь від Гонолюлю, але тепер вертаюсь назад". В год. 11.25: „Втратив напрям серед хмар і дуже сильних протилежних вітрів. Бензини вистане ще на 15 хвилин. В год. 11.30 осідаю на воду". В год. 11. 58: „Осів на воді і пливу проти вітру. Приїзджайте і ратуйте нас. Міркую, що вдержуся на воді два дні". Опісля від Ульми вже не надходили вістки. На розшуки Ульми вислано негайно 18 американських гидропланів. Крім того шукає його пасажирський корабель „Кулідж", 18 підводних японських човнів і три американські торпедовці.

Коли корабель „Кулідж" приїхав на здогадне місце осідку Ульми, літака не знайшов.

—o—

Бунт політичних вязнів у СССР.

З Гельсінґфорсу повідомляють, що до Фінляндії прибули утікачі з СССР і оповідають про бунт політичних вязнів у концентраційних таборах над Білим Морем. Відділи ҐПУ були безсильні і тому большевицький уряд вислав проти повстанців військо. На фінляндськім кордоні большевики змінили станиці. Повстанці розбрилися по лісах, які підпалюють, щоби внеможливити погоню війська. Тому сибірські ліси горять на великім просторі.

Похорон М. Грушевського.

Похорон проф. М. Грушевського відбувся в Києві на Байковому цвинтарі 28-го листопада вечором. Передтим тліні останки виставлені були прилюдно 2 і пів години в конференційній салі Всеукраїнської Академії Наук.

Виборча реформа у Туреччині.

СТАМБУЛ, 5. 12. ПАТ. Парляментарна група народньої партії радила над зміною конституції і виборчої ординації. Предложений парляментові проект передбачує виборче право для всіх громадян обох полів, які скінчили 22 роки; пасивне право матимуть громадяни, які скінчили 30 років. Новий парлямент Туреччини матиме тепер 360 членів замісць 317.

Вкамінували матір і доньку.

БУЕНОС АЙРЕС, 5. 12. ПАТ. В Акасте в стейті Пуебля в Мексику юрба вкаменувала матір і доньку, які хотіли зорганізувати маніфестацію за політикою уряду в релігійних справах.

Недобір буджету Франції і Швайцарії.

ПАРИЖ, 5. 12. ПАТ. Парлямент закінчив дискусію над буджетом у 14-ох днях. За той час відбулось 34 засідань і виголошено 900 промов. Буджет на 1935 р. має 594.827.461 франків недобору.

БЕРН, 5. 12. ПАТ. Швайцарська Народня Рада приняла буджет на 1935. р., якого недобір доходить до 50 міліонів франків.

—o—

Страшна смерть робітників.

РИМ, 5. 12. ПАТ. Щоденники повідомляють, що в тунелю Міліяріна товаровий поїзд наїхав на групу робітників, з яких 10 згинуло.

Поворот до нормального життя.

ОВІЄДО, 5. 12. ПАТ. Міністр торговлі приїхав до Овієда, щоби розслідити положення в Астурії. Міністр заявив, що праця в копальнях зачнеться в дні 12 грудня ц. р. До праці приймати-муть тільки тих вуглекопів, які не брали участи у повстанні. Робітники мусять предложити документи тотожности.

З кінової хроніки.

Фільмова продукція у Франції В останньому сезоні зреалізували у Франції кілька добрих пес, які мають на меті дігнати мистецький рівень німецької фільми. На першому місці стоїть велика фільма Дівівієра п. з. **„Людина-звір"**, в якій головні ролі грають два відомі актори: Гаррі Бор й Інкішінев. Другою пєсою під оглядом мистецької вартости признали **„Московські ночі"** Грановського. Фільма виставна і замітна грою акторів Гаррі Бора і Аннабеллі. На іншій площині ставлять монументальну, майже готову вже фільму п. з. **„Голгофта"**. Має це бути найбільша фільма, яку колинебудь у Франції накрутили. Сценарій написав канонік Реймон. Песа у найбільш реалістичній та сильній формі відтворює життя й муки Христа. Дія йде у всіх добах і серед усіх станів. Режисерує фільму Жіліен Дівівіє, один з відомої трійки, до якої належать ще Реймонд Бернар і Рене Клер. Фільмова експедиція викінчує саме знимки в Альжирі. Ролю Христа грає невідомий досі актор із характеристичним виразом лиця: Роберт Ле Ріжан. Його вибрали зпоміж сотень кандидатів на цю трудну ролю. Окремі будівлі до цієї фільми проектував відомий французький архітект Перріє. У Польщі появиться ця фільма мабуть уже на Різдвяні Свята.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46.** 539 76-?

— **Магазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущини 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 639 4—100

— **Найкраще випраний ковнірець** тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18-20 31—?

— **Відчит про мистецтво.** У суботу 8. грудня в год. 6. веч. у салях „Бесіди" відбудеться другий відчит, який уладжує Українське Т-во Прихильників Мистецтва і АНУМ. Відчитає дир. Музею д-р Мих. Драган п. н. „Головні типи мистецької творчости" (ідеалізм, натуралізм, експресіонізм). Відчит буде багато ілюстрований. Вступ за добровільними датками. Цей відчит буде підставовим для серії інших відчитів про мистецтво.

— **Катальог преси у Польщі.** Вже вийшов відомий „Катальоґ Пресовий Пара" на 1934/5. Є це список усіх часописів і журналів у Польщі, призначений для ріжних підприємств і приватних осіб, що хотять мати подрібні інформації. Є тут окрема мапа, що влекшує орієнтацію між ріжними видавництвами і поділ органів на соціяльні, фахові, наукові, тощо.

— **Папір матовий і листівки** у великому виборі; нотеси, олівці, вічні пера та папір у ріжних сортах поручає „ІТА" вул. Руська 1 (дім Просвіти, давніше трафіка Полянського). 1-2

— **Товариство Допомоги Еміґрантам з України у Львові** просить усіх високошановних відборців **календаря „Дніпро"** на найближчий 1935 рік протягом місяця грудня переслати Т-ву належність за нього в сумі 2 зол. 658 1-1

— **Здоровий гумор** найдете у кожному числі, дотепно редаґованого гумористичного журналу „Жорна". Пішліть листівку по зразкове число до адміністрації, Львів, Ринок 10, а дістанете негайно число враз з поштовою складанкою. Річна передплата тільки 5 зол. „Жорна" появляються двічі в місяць. Ціна поодинокого примірника 25 сот.

— **Ювилейний відпуст для студентства високих шкіл.** Від понеділка, 10. ц. м. протягом чотирьох днів в год. 19.30 відправлятиметься ювилейний молебен з благословенням Найсв. Тайн в церкві св. Духа при вул. Коперника. Участь у тих богослуженнях за диспензою Митр. Ординаріяту заступатиме для високошкільної молоді приписані відвідини церкви, потрібні до осягнення повного ювилейного відпусту. До участи в богослуженнях запрошує українське студентство — **Академічне Душпастирство.**

— **Рада Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка** у Львові пригадує усім членам Т-ва, давнім і новоприйнятим, які ще не вирівняли членських вкладок (місячно 50 сот.) і вписового (10 зол.), щоб не зволікали з їх вплаченням.

— **Реферат про Федьковича.** Як ми вже повідомляли, проф. Микола Матіїв-Мельник матиме заходом Т-ва Письменників і Журналістів реферат про Федьковича в домівці „Молодої Громади", Косцюшка 1 а. Реферат відбудеться в пятницю 7. ц. м., в 7. год. вечором. Вступ вільний.

— **Що на це воєвідство?** Як відомо, духовна влада розпорядила, щоб вірні для одержання відпусту у цьому ювилейному році відвідали процесіонально церкви своєї парохії або сусідні, близько положені. Та п. староста в Городку виключив вірних від відпусту й заборонив у свому повіті відпустові процесії. Чому воно так?

— **Присуд у кукурудзяній афері.** В коломийському процесі у справі зловживань з кукурудзою, призначеною для гуцулів, запав нарешті присуд. Як відомо, урядовець фінансово-рільного бюра в коломийському повітовому виділі, Стефан Богосевич продав чотири вагони кукурудзи жидівським спекулянтам, причому йшли йому на руку війт з Товмачика Василь Венгринюк і війт з Виноградy Дмитро Ферлей. Суд признав Богосевича винним зловживання публичним добром і засудив його на 14 місяців вязниці з припиненням на 5 літ. Крім того засуджено Авр. Креля, власника млина в Товмачику і Маркуса Шраера, збіжевого торговця у Коломиї по 8 місяців вязниці, гривну та позбавлення громадянських прав на 5 літ. Інших увільнено.

— **Дентистичні техніки мусять мати іспит.** Появився розпорядок міністра суспільної опіки про іспити для дентистичних техніків. Задля цього встановлено при краківському воєвідському уряді іспитову комісію. В речинцях від 15. лютого і від 15. червня будуть допущені до іспитів дентистичні техніки, що одержали дозвіл виконувати самостійно технічно-дентистичні заходи до дня 15. червня 1931 р. Хто не зложить цього іспиту, не зможе виконувати свого звання. Оплата за іспит 60 зол. Програма іспиту обіймає такі предмети: анатомію ротної ями і зубів, фізіольоґію ротної ями, недуги зубів, лікування й усування та дентистична техніка. Дентистичні техніки, що зложать іспит, дістануть з міністерства суспільної опіки свідоцтво, що управнює вживати титул дентистичного техніка. Подання в справі допущення до іспиту слати до міністерства суспільної опіки.

— **Охорона бухгальтерів.** Польське м-ство промислу та торговлі та м-ство скарбу опрацьовують проект закону про охорону фаху бухгальтерів. Тому союз бухгальтерів збирає матеріял, щоб устійнити скількість осіб, які підпадають під будучий закон і зарядив реєстрацію бухгальтерів і їх помічників у всій державі.

— **Влом до церкви.** Невідомі злодії вломилися до церкви в Зборові та вкрали кілька вартісних золотих предметів.

— **Кара за знайдену муніцію.** Аґ. „Всхуд" повідомляє: Підчас ревізії у Нестора Олійника в Дарахові біля Тернополя найшли набої до військового кріса. Суд засудив Олійника на сім днів безоглядного арешту.

— **Ограбили почтовий віз.** Біля Щебрешина пов. Замосте два бандити напали на почтовий віз і застріливши візника Павловського, зрабували 9.000 зол. Грабіжники втікли.

— **За зловживання в громадській господарці.** Перед станиславівським судом станув свого часу бурмістр містечка Отинії, Йосиф Папст за зловживання в громадській господарці. Папста засуджено на рік безоглядної вязниці, а що на днях присуд став правосильним, його відставлено до відсиджування кари.

— **Святотатство у Львові.** Костел Кармелітів у Львові ограбили в ночі на 5. ц. м. злодії. Стверджено, що вони далися замкнути в костелі попереднього вечора а вранці, коли отворено двері, втікли. Вкрали ріжні вота, зняли перстень з руки Матери Божої, дві пари золотих ковтків, золотий годинник і розбили три скарбони з дрібною готівкою.

— **Комуністка до дому поправи.** Перед судом присяжних у Станиславові відповідала 15-літня дівчина Н. Цімерман за комуністичну пропаганду. Присяжні судді потвердили її вину і трибунал засудив молоду комуністку на дім поправи.

— **Церковні вломники під ключем.** Слідчий виділ у Дрогобичі зліквідував шайку злодіїв, що окрадали церкви в повітах рудецькому, городецькому і мостиському. Ще в 1932 р. окрадено церкву в Комарні і Хлопах. Стверджено, що крадежі доконали Іван Друщак, Мих. Малик і Влад. Кшесак. Вони теж обікрали церкви в Городеччині і Мостищині. Врешті Кшесак і Друщак рішили позбутися Малика, щоби добичею самим поділитися. Тому його вдусили і тіло кинули до річки Ворожиниця. Дальші доходження довели до відкриття вкрадених річей. Знайдено їх у стайні дорожкаря Хаїма Коша в Городку Яг. Був це золотий лом ваги 4 кґ., схований у мішку і закопаний під гноєм. Коша, Друщака і Кшесака арештовано й відставлено до вязниці в Дрогобичі.

— **Краєва хроніка.** В Болехові скінчився компромісово страйк робітників, занятих у столярській спілці. — В селі Магерові пов. Рава Руська господар Михайло Волинець убив сокирою Данка Кошана, приловивши його на крадежі фасолі в стодолі. Волинця арештовано. — На коршму Ізр. Бравнштайна в Домброві біля Вишатич пов. Стрий напало кількох озброєних опришків, але коли домівники счинили крик, напасники побили їх до крови і втікли. — В Саджаві пов. Станиславів побилися два брати, Юрко і Стефан Тимишини, причому Стефан, ударений лопатою по голові, згинув на місці. — В Школярах біля Жовкви два злодії хотіли в ночі дістатися до шкільного будинку й застрілили шкільного сторожа Василя Шмалія, що заступив їм дорогу. — У Мужилові (пов. Підгайці) застрілилася з причини нещасного кохання учителька Зуля Міхновська. — Дирекція суспільної обезпечальні в Станиславові виповіла службу кільканацятьом службовцям, у цьому 6 лікарям і 5 урядовцям від 1. січня 1935. — Директором державної ґімназії в Жовкві іменували Леона Зонтаґа з Ярослава. — Поліція арештувала Анну Шевчук із Рожнева (Снятинщина) за те, що оставила в лісі свою 8-літню пасербицю. — Суд у Станиславові засудив на 6 місяців вязниці Берн. Блюменфельда за це, що бажаючи розвестися зі своєю жінкою, представив у рабінаті якусь чужу жінку й так дістав розвід. — Поїзд на шляху Перемишль-Львів біля Германова наїхав на віз. Коні згинули на місці, візник вийшов ціло.

— **З Польщі.** Варшавська поліція викрила шайку торговців людським товаром, що мають

Новий командант концентраційного табору у Березі.

Заступника воєвідського команданта поліції у Львові інс. Камалю призначили командантом табору в Березі Картуській. Дотепер командантом табору у Березі Картуській був підінспектор Ґрефнер із Познаня.

спільників у всіх більших польських містах. — В Катовицях застрілився знаний лікар д-р Л. Магера в приступі психічної депресії. Недавно відобрав собі життя шлеський лікар д-р Бльох серед подібних обставин.

— Скарб під липою. Під Берестечком підчас корчування кількасотлітньої липи селяни викопали старинний скарб, зложений з кількасот золотих і срібних монет із 16 і 17 віку. Закопали їх у цьому місці мабуть давні власники маєтку Поребель. Скарб мають передати до волинського музею.

— Іспит з румунської мови. На Буковині і в Семигороді все вчительство нерумунської національности мусіло піддатися іспитові з румунської мови. В останньому часі оголошено вислід іспитів у Семигороді. Показалося, що 700 учителів і професорів перепало при іспиті. На Буковині випали іспити не краще.

— Згуба на княжому весіллі. Підчас вінчання англійського князя Юрія з княжною Мариною наслідниця голяндського престолу княжна Юліяна згубила бранзолету. Свою втрату зміркувала у вестмінстерській катедрі. Щоби знайти згубу, змобілізовано цілу армію поліції, одначе покищо без успіху. Бранзолета представляє величезну вартість і є архитвором ювилерського мистецтва.

— Саранча в південній Африці. З Капштату повідомляють, що цьогорічна язва саранчі прияла надзвичайні розміри. Потяги приходять з кількагодинним спізненням, бо на шинах, покритих саранчею на 15 цм. заввишки, совгаються колеса. Влада організує спеціяльні виправи, що нищать саранчу, витроюючи її аршенком або палячи рухомі купи насікомих, облитих нафтою.

— Ріжні вістки. Грецькі адвокати застрайкували протестуючи проти розпорядку м-ства справедливости, щоб вони виступали в суді тільки в тогах. — В Брит. Ґвіяні відкрили новий водопад, який назвали в честь англ. княжни „Мариною". — Фабрики відомого фр. фабриканта авт. Сітроена, що помер банкротом, переходять до другої автової фірми Мішлен. — В Кареліі, в районі Алалахти, найшли поклади олова. — Помер ірляндський сенатор Франсіс Мек-Ґвіннес, якого в 1920 р. засудили на шибеницю і який встиг утекти. — Помер граф Меттерніх, що 12 літ був німецьким послом у Льондоні. — За тиждень у Франції зросло число безробітних на 7.295 осіб. — У Литві засудили на 12 літ вязниці журналіста Шілейка, прихильника Вальдемараса, що пробував освободити з вязниці одного із своїх однодумців. — Пожежа що вибухла в фабриці фільм „Варненс Бродерс Ферст Нейшенел Пікчерс" у Бонбанку (Каліфорнія), заподіяла шкоди на сотки тисяч долярів. При рятуванні було ранених 15 осіб. — На Цейлоні лютує малярія. В багатьох місцевостях на малярію померло 90 проц. населення. — На південно-манджурській залізниці зударилися два поїзди. Згинуло 12 людей, багато було ранених. Здогадуються, що до катастрофи дійшло шляхом саботажу. — Нанкінський уряд видав губернаторам розпорядок з дорученням, щоби до трьох днів пообтинали волосся тим особам, які його носять. Розпорядок забороняє жінкам натягати на ноги залізні черевики. — У Льондоні помер пресовий потентат Рідель. — У Брюселі помер полярний дослідник Дегомері.

ДИВОГЛЯДИ.

АМАТОР КОТІВ.

У Римі ведеться процес проти одного міліонера, що у своїм мешканні збирає сотні бездомних котів і піклується ними. Сусідні комірники нарікають, що не можуть спокійно спати, а деякі не всилі стерпіти котячого запаху. Міліонер їздить щодня каритою по місті і збирає на вулиці котів, принаблюючи їх усякими ласощами. Тепер має він їх у себе вже 300.

НЕВІДОМИЙ АВТОР.

У шкільних читанках у Німеччині налалі друкують поезії Гайного. А що Гайне не належить до арійців, то порадили собі просто: замісць його прізвища написали „Невідомий автор".

ПОЕДИНОК ПО МЕКСИКАНСЬКИ.

У мексиканському місті Аґуас-Калієнтес мали поєдинок на пістолети два громадяни: редактор і поліційний урядовець. Наслідок: 8 осіб, що приглядались ранених, три особи вбиті, редактор смертельно ранений.

ПАРТІЯ ШАХІВ НА 10 ЛІТ.

У 1924 р. два англійські летуни почали грати в шахи. Їм перешкодили урядові накази що розлучали їх. Один із них мусів виїхати до Індії. Розстаючись, обіцяли вони один одному, що скінчать партію листовно. Пізніше один із них на довший час пропав, другий знову поїхав до Джунглів. Минуло 10 літ, заки один із них дістав „мата".

Відгуки дня.

Добре та не так.

Був я вчора на „Показі народньої ноші" і був би ні показу ні ноші не бачив, якби мене не запросили до найбільш невдячної ролі — члена жюрі. А цей має обовязок бодай дещо побачити.

Показ народньої ноші... Хто має більше право робити його і робити з таким успіхом, як не ми?... Десятки зразків, сотні відмін, тисячі нюансів — а все те в карбах незмінних правил гармонії красок і взорів, в пристосуванні до околиці, підсоння і характеру племен.

Вчора в салях „Української Бесіди" зібрала запопадлива рука „Українського Народнього Мистецтва" великі скарби народньої ноші, щоби дати чистий прибуток „Українській Захоронці". Зате не дали змоги сотням цікавих і прихильників оглянути ці скарби.

Були танкові продукції учениць ритмічної школи п. Суховерської, я бачив, як крізь натовп перепихалися вони на велику салю, але що там робили — знаю тільки з неточних оповідань. Переповідав мені один знайомий враження другого знайомого, якому третій зробив прислугу і на хвилину підніс його до гори, понад голови щасливіше уставлених, хоч так само здушених.

Завдяки, що було на що подивитися.

Ліпше було з показом народньої ноші, бо раз — ті, що мали її на собі, ходили сюди і туди, два — організаторки „Показу" уладили по всіх кімнатах хоровід і примусили публику відірватися на хвилину від буфетів та поглянути на зразки народньої ноші.

А все таки один провінціонал кинувся на мене з докорами:

— Намовили мене приїхати, я видався, а нічого не бачив. Чому не зробили цього в якійсь театральній салі! Вивести всіх учениць на сцени, показати публиці, пояснити...

— Пояснили.

— Але я не міг діпхатися.

— Театральна саля коштувалаб великі гроші — бороню організаторок. — Захоронка мало заробилаб.

— Або — або. Як показ, то показ. Цеж велична пропаґанда. Такий один показ більше зробить, як тисячу патріотичних вигуків.

Багато в тих словах було правди, хоч напевно є арґументи, які казали організаторкам зробити так, як зробили.

Може не сподівалися такого натовпу, а напевно хотіли симпатичній і меткій Захоронці придбати якнайбільше грошей.

— На другий раз — казала мені одна пані — зробимо в більшій салі.

Славно! Тоді імпреза буде направду показом української ноші, а не показом видержливости українців на горяч і стиск.

Громадянство напевно заповнить салю. Воножж так тепер шукає нагоди, щоб можна було відрити в себе і цінити себе.

Галактіон Чіпка.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ СВОЮ ЖЕРТВУ на українських інвалідів? Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини українського народу.

З листів до Редакції.

Париж, 26 листопада 1934.

До Високоповажаного Пана В. Мудрого, начального редактора українського щоденника „Діло" у Львові.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В „Ділі" з 16. листопада ц. р. був вміщений „Лист із Праги", підписаний ініціялами „К. О.", в якому м. ін. сказано, що „Українське Слово" є „*орґаном париської групи ОУН*". Управа Українського Народнього Союзу у Франції стверджує, що „Українське Слово", яке виходить у Парижі, є орґаном згаданого Союзу, отже орґанізації національно-культурної, а не політичної.

З правдивою до Вас пошаною

ЗА УПРАВУ СОЮЗУ:

М. Капустянський, генерал, голова. *Л. Киселиця,* секретар.

З кіна.

Кіно „Касіно": „БАСТЕР РОЗДАЄ МІЛІОНИ".

Цим разом Бастер Кітон виступає у Парижі, між париськими акторами і навіть говорить по французьки. Говорить мало, як личить мовчазному меляхоліковї, що надибує на дорозі свого життя всі перепони, почнаючи від дір у бахідниках, кінчаючи на схожости з відомим бандитом. Перша частина фільми, що відповідає заголовкові нагадує комедії Кітона з його давньої доби, що мали поважний стиль трагічного гумору. Друга це вже фарса за відомим шаблоном: сценічної вистави, куди на місце актора попадає зовсім посторонна людина, з бандитами, що не можуть дати собі ради з наївним, нездарним коміком. Чарлі Чаплін довів комізм таких ситуацій уже давно до мистецтва. Зрештою фільма пересічна, що не має більш як два моменти справді комічні.

СПОРТ.

СТАНИСЛАВІВСЬКІ КЛЮБИ І СПОРТОВЦІ ПЕРЕД ЗИМОЮ.

Спортовець не перериває своєї спортової діяльности ніколи. По сезоні літньому не засипляє снов блажених на зиму, а заміняє лиш зелене грище на гімнастичну салю, футболеві черевики на лещетарські, тенісову ракету на пінг-понгову і т. д. Станиславівські клюби теж придержуються тих засад. Всі три клюби в Станиславові (Пролом, УСК і Сокіл III. - Бельведер) мають уже домівки (Сокіл III. увесь рік) і совідно приготовляються до пінг-понгових мистецтв. Продом уже навіть скінчив внутр. - клюбові мистецтва і приготовляється до мистецтв дружинових Станиславова в Б-кл. Ст. О. З. Т. С. Лещетарі Пролому їздять в н.. УСК-у, який, як зачуваємо, будує скічню в Колодіївці під Станиславом. Може в той спосіб зацікавляться українські спортовці більше тим прегарним зимовим спортом який досі ще не дочекався у нас загального признання. Здалася би ще в Станиславові українська гаківкова дружина, та на разі нічого про таку не чути. А гаківкарі знайшлисяб і то незлі. Гаківкову дружину моглиб завязати всі три в горі названі клюби разом, бо поодиноко — це не під фінансову спроможність тих клюбів. Та ріжні „причини" не допускають до того! „Краще жадна" — як дехто каже...

Зима щойно перед нами, а з весною застановимось над вислідом праці українських станиславівських спортовців у зимі.

Б. Л.

З ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ ЛІГИ.

Висліди з мин. неділі: Славія — Жіденіце 3 : 2, Спарта — Чехіє Карлін 8 : 2; Д. Ф. Ц. — Тепліцер Ф. К. 2 : 1; Кладно — Богеміенс 5 : 4; Пільзен — Простейов 3 : 0; Вікторія Пільзен — Колін 2 : 0.

По цих змаганнях на чоло табелі висунулася Славія (16 пунктів). На другому місці опинилася Спарта (15), на третьому місці Жіденіце (13), на четвертому Вікторія Пільзен (13). Дальші місця заняли: Тепліцер Ф. К. (10), Д. Ф. Ц. (10), Простейов (10), Кладно (9), Пільзен (9), Богеміенс (7), Чехіє Карлін (6), Колін (2).

З АВСТРІЙСЬКОЇ ЛІГИ.

Висліди з неділі: Рапід — В. А. Ц. 4 : 2; Вієнна — Гакоаг 0 : 0; Ф. А. Ц. — Фаворітнер 4 : 1; Лібертас — Спортклюб 1 : 0.

Листування Редакції.

Всч. о. П. Голинський, Перемишль: Виправлення подане у міжчасі в дописі з Перемишля, поміщеному в ч. 328.

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зол.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

І. Горишівський: СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ. Історична картина з життя львівського братства в XVII. в. Львів, 1934. Книжечка 9—10 (вересень-жовтень). Накладом Т-ва „Просвіта".

В. Сімович-І. Брик: Ю. ФЕДЬКОВИЧ — життя й діяльність із нагоди 100-ліття народин. Львів 1934. Книжечка 12 (грудень). Накладом Т-ва „Просвіта".

Франц Коковський: ЛЮДСЬКА ВДЯЧНІСТЬ. Львів, 1934. Накладом Івана Тиктора. Стор. 128, ф. 16.

Adw. D-r Fr. Jaglarz: NOWELA DO PRZEPISÓW O KOSZTACH SADOWYCH według rozporządzenia prezydenta z dnia 24. X. 1934 z mocą obowiązującą od 1. stycznia 1935 z dodaniem przepisów o opłatach przed sądami pracy i urzędami roziemczymi dla rolników oraz tabel szczegółowych dla obliczania wpisów stosunkowych. Poznań 1934. Стор. 44. ф. 8-о Ціна 2 зол.

Adw. D-r Fr. Jaglarz: PRZEPISY O KOSZTACH SADOWYCH. Komentarz szczegółowy. Poznań 1934. Стор. 66. ф. 8-о. Ціна 2 зол.

POLSKA I CZECHOSŁOWACJA. Gdzie tkwią przyczyny rozdzwięku polsko-czechosłowackiego? Nakładem Czechosłowackiego Komitetu Polsko-Czechosłowackiego Porozumienia Prasowego. Praha 1934. Стор. 48. ф. 16-о.

Ширіть наш часопис!

ЖУРНАЛИ.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. орган РСУК. Львів, 2. грудня 1934. Ч. 48 Р. XIV.

НОВА ХАТА, журнал для плекання домашньої культури. Рік X. Ч. 12. Львів, грудень 1934. Зміст: Ст. Савицька: Новий етап; Яка Ваша думка?; Л.: Перегляд жіночої праці; Косметика; Вечір народньої ноші; Вістки звідусіль; М. Нижанківська: Акорди; Пригрівані страви; З нашого досвіду; Сучасні обруси; Наше письмо; Гачком і дротами; перерібки; Приписи; Ілюстрації.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва враз з безплатними додатками „Жіноча Воля" і „Світ Молоді". Коломия, 1. грудня 1934. Ч. 23. Р. X.

ДЗВІНОЧОК, часопис для українських дітей. Львів, грудень 1934. Ч. 38. Р. IV.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ілюстрований популярно-науковий журнал Т-ва „Просвіта". Рік VII. Ч. 12. грудень 1934. Зміст: Сьогорічний грудень — „Просвіті" й Федьковичеві. — А. Курдидик: Соловієві Буковини Ю. Федьковичеві (вірш). — В. Івасюк: Дещо про Ю. Федьковича (спогад). — Цінні розкопи в Київщині. — Василь Верниволя: Марія Марковичка (Марко Вовчок), у століття народин (1834—1934), з портр. — Р. Крохмалюк: Що каже нам письмо людини (6 обр.). — С.: Винахід проти злодіїв. — А. Ластовецький: Вітрові електрівні (1 обр.). — Як можна одурити почуття тепла чи зимна. — Я. Пастернак: Археольогічний порадник (1 обр.). — Про вимерлих пігмеїв. — Рен (3 обр.). — М. Андрусяк: Післявоєнні галицькі москвофіли. — Я. Березa: Цікаве з землі. — Ф. Коковський: Оспорювання правних дій довжника. — М. Михалько: На староукраїнському кордоні між Підляшшям і Мазовією (3 обр.). — Б. Р.: Що переживають люди перед смертю. — Р. Казникевич: Як можна з допомогою електрики бачити на віддаль (1 обр.). — О. Суховерська: Дещо про ритмічний танок (5 обр.). — Прогулянка в нутро Землі. — В. С.: Пятнадцять років „Світа Дитини". — Ті, що від нас відійшли († Михайло Грушевський). — Зоряне небо в місяці грудні. — Памятні дні в місяці грудні. — Бібліографія. — Електричний струм із очей людини. — Додаток Освіта й виховання: Д. Лукіянович: Вороги коедукації. — Коедукація в наших школах. — Бібліотечний порадник ч. 23: Н. Дорошенко: Гурток прихильників книжки при читаль. бібліотеці. — Історія „Просвіти".

SLOVANSKY PREHLED, sbornik pro poznavani politickeho zivota slovanskych statu a narodu. Praha, listopad 1934. Cis. 9. R. XXVI.

BULLETIN MENSUEL de Renseignements Economiques et Sociaux. Rome, novembre 1934. № 11. A. XXV.

PŁOMYK, tygodnik, dla dzieci i młodzieży. Warszawa 3 grudnia 1934. № 16. P. XIX.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa 3. grudnia 1934. № 16. P. 19.

MORZE, organ Ligi Morskiej i Kolonjalnej. Warszawa, grudzień 1934. № 12. P. XI.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ, trybuna polskiej myśli państwowej. Warszawa, listopad 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 6. XII. год. 3·30 попол. „Дванадцять годин пригод" (казка). Миколаївська вистава для дітей. Абон. 9.

Четвер, 6. XII, год. 7·30 веч. „Розкішна дівчина".

Пятниця, 7. XII. год. 7·30 веч. „Викрадена наречена".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 6. XII. год. 7·30 веч. „Музичні іграшки" Абон. 10.

Пятниця, 7. XII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Кіна.

АПОЛЬО: „Каріока" (Дольорес дель Ріо).

АТЛЯНТИК: „Маскарада".

ВАНДА: „Теодозія Севастополь", та „Прокуратор Алісія Гори".

ҐРАЖИНА: „Невидний чоловік", „Кохає, любить, шанує".

КАСІНО: „Бастер роздає міліони" (в гол. ролі Бастер Кітон).

КОЛІСЕИ: „Шерльок Гольмс" і „Мадрид воює".

КОПЕРНИК: „Весняна парада" (Франціска Ґаль).

МАРУСЕНЬКА: „І щож далі, сіра людино?" ревія: „Від Оберка до Каріоки".

МІРАЖ: „Кво вадіс".

МУЗА: „Сини пустині".

ПАЛЯС: „Піснею я завойовую світ".

ПАН: „Торговці живим товаром" і Власта Буріян.

ПАСАЖ: „Ваніна" (Король диких степів) і ревія: „Маю охоту на піхоту".

РАЙ: „Пісенькар Варшави" (Е. Бодо).

СВІТ: „Заборонена мельодія" з Джозе Мохікою та „Білий слід".

СОНЦЕ: „Сни джунґлів".

СТИЛЕВЕ: „Що мій чоловік робить у ночі", ревія: „Гуртівня гумору".

УТІХА: „Сьогодні живемо!" й ревія.

ХИМЕРА: „Тигр убивник".

Закордонне радіо.

Четвер, 6. грудня 1934.

Відень (506,8) 15·40 Для дітей, 18·05 Хор, 20·50 Три одноактівки, 23·30 Танк. музика, спів, **Братислава** (298,8) 17·20, 19·30 Спів, **Кошиці** (259,1) 17·20 Вільончеля, 18·00 Для Закарпаття. **Прага** (470,2) 11·05, 12·35 Сальон. музика, 20·45 „Король Святополк" вид. Стодоли, **Вежа Айфля** (1389) 20·30 Фр. пісні, **Пост Парізієн** (312,8) 21·20 „Княжна та танцюрист" ком. Ґрінвальда та Енґеля, **Мадрид** (274) 22·00 Европейський концерт (муз., спів), **Любляна** (569,3) 20·20 Вок. концерт, **Берлін** (356,7) 17·30 Вечерові пісні, 20·00 Держ. авдиція, промова мін. Гебельса, **Гамбург** (331,9) 23·35 Шуманові твори, **Гайльсберг** (291) 21·30 „Део Шмід фон Марієнбурґ" оп. Вагнера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Розривкова музика, спів, 19·45 Рапсодія Брамса г-моль, **Кельн** (455,9) 12·00 Іт. музика, **Ляйпціг** (382,2) 18·25 Нові хор. пісні, 21·05 „Ратбольд" оп. Бекера, **Мінхен** (405,4) 17·50 Сонати, **Будапешт** (550,5) 12·05 Циг. музика, 18·25 Сальон муз., **Міляно** (368,6) 17·10 Камер. муз. 20·45 „Ріґолето" оп. Вердія, **Рим** (420,8) 17·00, 20·45 Концерт.

Пятниця, 7. грудня 1934.

Відень (506·8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·15 Іт. пісні, **Кошиці** (259,1) 20·00 Концерт, **Прага** (470,2) 12·35 Сальон. музика, 15·55 Військ. орх., **Париж** (1648) 13·15 Концерт, 21·00 „Рамунчо" песа Петра Льоті, муз. Перне, **Париж ПТТ** (431,7) 21·30 Оперетова музика, **Берлін** (356,7) 15·25 Давні нім. сонати 22·00 Реґерові твори (орх., форт.), **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Танк. муз., **Мінхен** (405·4) 17·50 Фортепян, **Штутгарт** (522,6) 20·15 Оперетова муз., **Будапешт** (550,5) 17·15 Циг. муз., 20·50 Спів, 21·50 Симф. музика. **Міляно** (368,6) 11·30 Орхестра, 13·00 Трio, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 16·00 Академія св. Цецилії, 20·45 „Гарна Різета" оп. Лео Фаля.

Львівське радіо.

Четвер, 6. грудня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси. 12·10 Св. Миколай (обр. з муз. пісоньками Б. Герца для дітей), 12·30, 13·10 Поранок (спів, муз.), 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка музика з гр. пл., 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр. Уяви: „Авіс" фарса Вернея. 17·50 Почт. скринька. 18·00 Сільва рерум, реперт. театрів, 18·05 Пляст. вістки, 18·15 Форт. реситаль, 18·45 Що читати? (белетр. новини), 19·00 Камер. концерт, 19·20 Актуальна гутірка, 19·30 Концерт мадярської музики з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Комунікат Т-ва дослідів оборона Львова та сх. воєвідств, 20·05 Легка музика, пісоньки, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт фінляндської музики, спів, 21·45 Критика знання, 22·15 Лекція танку, 22·35, 23·05 Танк. музика, 22·45 Літ. хвилини: „Симпатик моря Прон".

Пятниця, 7. грудня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·40 Реклям. концерт, 11·57 Сиґ. часу, 12·03 Метеорол. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Ялинка, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка муз., пісоньки, 16·45 Авд. для хорих, концерт, 17·15 Камер. концерт (см. квартет), 17·50 Огляд видавництв, 18·00 Сільва рерум, реперт. театрів, 18·05 Під Лімановою тому 20 літ, 18·15 Концерт солістів із гр. пл., 18·45 Мавр. Мохнацький (100 роковини), 19·00 Легка муз., 19·20 Акт. гутірка, 19·30 Пісні та пісоньки (Зубик, тенор), 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Польська муз. з гр. пл., 20·15 Академія варш. політехніки в 30-ті роковини праці през. Мосціцького, 20·50 Веч. денник, 21·00 Як працюємо, 21·05 Муз. гутірка, 21·15 Симф. концерт; Веч. денник, Як працюємо 22·30 Рецитації поезій 23·05 Концерт форт. тріа, скрипка, віольончеля, 0·00—1·00 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·27—5·29 зол.

Нім марка 1·82—1·90, фр. франки 34·75—35·00, шв. франки 171·25—172·00, фунти стерлінги 26·20—26·30, австр. шілінги 98·50—99·50, чеські корони 21·50—21·80, рум. леви 35·50—38·00, ліри 45.25—45·80,

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·20—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас	Підволочиська від	до	льоко Львів від	до
Ячмінь одноцілий	14·50	14·75		
Ячмінь на мливо	13·50	13·75	14·75	15·00
Бобик	12·50	13·00		
Гречка на мливо	12·75	13·00		
Сім'я конопляне	26·50	29·00		
Лубін синій	7·00	7·50		
Крупи гречані			24·00	26·00
Просо краєве			15·00	15·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 5. грудня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла десерового	2·40 зол.
1 л. молока	0·18 „
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 26 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану сильна, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 6. грудня ц. р. не купує ніякої птиці аж до відкликання.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.